

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

**GUIA PER INCORPORAR CLÀUSULES DE CONTRACTACIÓ SOCIALMENT
RESPONSABLE EN LES DIFERENTS FASES DEL PROCÉS DE CONTRACTACIÓ.**

ÍNDEX

1.INTRODUCCIÓ.....	3
2.ASPECTES GENERALS.....	5
2.1. Incorporació de les cl. Socials en les diferents fases del procés de licitació.....	5
2.2. Clàusules socialment responsables. Finalitats.....	5
2.3. Principis a seguir per a l'aplicació de la guia.....	6
2.4 Pla de contractació socialment responsable.....	6
3.FASE DE PREPARACIÓ DEL CONTRACTE I SELECCIÓ DEL CONTRACTISTA.....	7
3.1. Contractes i/o lots reservats.....	7
3.2. En la definició de l'objecte del contracte.....	8
3.3. En la definició del PPT.....	9
3.4. En la fase de selecció. Criteris de solvència tècnica o professional.....	10
3.5 Clàusules que poden ser d'inclusió obligatòria.....	10
4.EN LA FASE DE LICITACIÓ	11
4.1. Com a criteri d'adjudicació.....	11
4.2 Com a criteri de desempat.....	13
4.3. Com a consideració de baixa anormal o desproporcionada.....	13
5.EN LA FASE D'EXECUCIÓ	13
5.1. Condicions especials d'execució.....	13
5.2. Subcontractació.....	15
5.3 Divisió en lots de grans contractes.....	15
5.4 Contractes menors	15
6.CONTROL DEL COMPLIMENT DE LES CLÀUSULES DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA SOCIALMENT RESPONSABLE.....	16
7.CONSIDERACIONS FINALS.....	17
ANNEX 1.MODELS DE CLÀUSULES DE CONTRACTACIÓ SOCIALMENT RESPONSABLE	19
ANNEX 2. MODELS DE DECLARACIÓ ÈTICA. PELS LICITADORS.....	25
ANNEX 3. MESURES DE VERIFICACIÓ.....	27

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

1. INTRODUCCIÓ

La finalitat social de la contractació pública i la seva orientació a l'interès públic es recull en la legislació de contractes i en les Directives de contractació. Bàsicament va ser definida per la Comissió Europea com les operacions de contractació que tenen en compte un o més dels següents aspectes socials: oportunitats d'ocupació, treball digne, compliment dels drets socials i laborals, inclusió socials (incloses les persones amb discapacitat), igualtat d'oportunitats, disseny d'accessibilitat per a tots, criteris sostenibilitat incloses les qüestions de comerç ètic i un compliment voluntari més ampli de la responsabilitat social de les empreses (RSE), alhora que respecten els principis consagrats en el Tractat de la Unió Europea i les Directives de contractació.

Des del Servei de Contractació d'acord amb els diferents gestors dels contractes s'han anat introduint de manera puntual en els PCAP clàusules socials relacionades amb l'objecte contractual que tenen en compte els aspectes detallats anteriorment. Per tal de materialitzar de manera coherent i generalitzada la inclusió de les anomenades clàusules de contractació socialment responsable en els Plecs de clàusules administratives particulars dels contractes públics de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet amb la millora dels criteris de sostenibilitat i responsabilitat social, és voluntat municipal incorporar noves clàusules que permetin desenvolupar i assolir aquests objectius socials, ètics i mediambientals en els contractes que trameti l'Ajuntament i les empreses municipals.

En aquest sentit i de conformitat amb la declaració municipalista a favor de la contractació pública sostenible i la moció presentada contra les pràctiques deslleials i les condicions laborals d'empreses multiserveis o de serveis integrals al Ple en sessió celebrada en data 26 de juny de 2016 per tal de prendre les mesures escaients, com per exemple la introducció de clàusules socials als PCAP, es va constituir una Comissió Tècnica d'estudi respecte les possibilitats d'inclusió d'aquestes i amb l'establiment de clàusules concretes, donant a conèixer les possibilitats que ofereix la contractació per desenvolupar polítiques públiques mitjançant la inclusió de clàusules socials als contractes i facilitant la seva aplicació pràctica.

La globalització, la crisi econòmica i financera, i la crisi social que aquestes han provocat, han generat greus conseqüències en el nostre entorn. D'una banda l'escalfament global com a conseqüència de la poca cura ambiental dels processos de producció emprats fins ara. D'altra banda l'atur i la manca d'oportunitats de molts sectors de la població, són alguns dels efectes més devastadors d'una economia deshumanitzada i devoradora de recursos, mancada de compromís amb el seu entorn.

Avui és més necessari que mai introduir nous criteris que estimulin la consecució dels objectius de la "Estratègia Europea 2020", que reclama als estats membres de la Unió un compromís ferm per tal de vetllar per la introducció de criteris que afavoreixin la innovació, i el coneixement i afavorir així una economia que creixi de manera més sostenible, més intel·ligent. La contractació pública és una de les fonts de dinamització de l'economia, i és una de les eines al nostre abast que pot contribuir a aquest objectiu.

Amb aquesta guia l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet busca incentivar la eficàcia i la eficiència de la despesa pública. En aquest sentit, la introducció de nous criteris en les diferents fases del procediment de contractació vol ser un estímul per a una contractació de qualitat i alhora contribuir de manera significativa al canvi de paradigma econòmic, caminant cap a una economia més justa, igualitària, solidària i sostenible, per aquest motiu aquesta guia treballa de manera pràctica, la incorporació de forma transversal de criteris ètics, socials i mediambientals i així assolir la transferència de fons públics cap a les empreses que els compleixin i facilitin la cohesió social.

Creiem fermament que l'establiment de clàusules i criteris en la contractació local ha de contribuir a fomentar i potenciar les polítiques socials.

Així doncs, el respecte als drets laborals bàsics, a la protecció de la salut del personal que participa en l'execució del contracte, la formació per adquirir les competències necessàries, la igualtat entre dones i homes, la promoció per afavorir la integració social de persones desfavorides o de membres de grups vulnerables, la incorporació de criteris d'accessibilitat universal, la cura i el respecte pel medi ambient, serà sens dubte una oportunitat per tal que empreses que afavoreixin millores socials i/o mediambiental que impliquin una millora en la qualitat del contracte, accedeixin a ser prestadores de serveis de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Les clàusules socials en la contractació pública representen un benefici addicional per a les Administracions Públiques, doncs la seva aplicació permet posar en marxa polítiques complementaries de foment de l'ocupació. Es per aquest motiu que aquesta Guia recull el paper exemplar del nostre Ajuntament, no atenent exclusivament a criteris econòmics en la contractació pública, si no als valors ètics i socials.

Volem que el compromís de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet per tal d'avançar en la introducció de nous requeriments de responsabilitat social en la contractació d'obres, serveis i subministraments, contribueixi al noble objectiu de vetllar per una nova economia que incorpori el triple compte de resultats en els seus balanços, introduint aspectes econòmics, socials i ambientals. Esperem resultats que provoquin canvis en el nostre entorn immediat, i molt especialment que millorin la qualitat de vida de la ciutadania.

Aquesta guia no pretén ser un document conceptual extens i tancat sobre la inclusió d'aquests criteris, sinó una guia eminentment pràctica en constant procés de revisió i actualització en funció de la legislació aplicable, oberta a noves propostes i idees, per als diferents serveis de l'ajuntament a fi de poder-la aplicar, com a pauta orientativa d'actuació, en els processos de contractació que es realitzin.

S'ha pres com a referència per a la elaboració d'aquesta guia el Codi per a una contractació pública socialment responsable en l'àmbit de l'administració de la Generalitat i el Sector Públic que en depèn aprovada en la sessió del Govern de la Generalitat el dia 20 de juny de 2017, així com altres guies i instruccions aprovades per diversos ajuntaments.

2.ASPECTES GENERALS

2.1. INCORPORACIÓ DE LES CLÀUSULES SOCIALS EN LES DIFERENTS FASES DEL PROCÉS DE LICITACIÓ

Amb caràcter general s'han d'incorporar als plecs criteris socials, ètics i mediambientals. La inclusió de les clàusules per la contractació socialment responsable es pot realitzar en funció de la naturalesa i característiques del contracte en alguna de les següents fases:

- a) En la fase de preparació i selecció del contractista:
 - En la definició de les condicions tècniques del contracte
 - En la definició de l'objecte del contracte
- b) En la fase de licitació:
 - Com a criteri d'adjudicació
 - Com a criteri de desempat
 - Com a valoració d'ofertes anormals o desproporcionades
- c) En la fase d'execució:
 - Com a definició de les condicions especials en relació amb l'execució del contracte.
 - Com a condicions de la subcontractació

2.2 CLÀUSULES SOCIALMENT RESPONSABLES. FINALITATS

Les clàusules de contractació socialment responsable poden fer referència als següents aspectes i finalitats:

- Clàusula social: Oportunitats d'ocupació, treball digne, estable i de qualitat, compliment dels drets socials i laborals, inserció i inclusió de persones en situació d'exclusió social i/o persones amb diversitat funcional, igualtat d'oportunitats, i d'igualtat entre homes i dones, conciliació de la vida familiar i laboral, disseny d'accessibilitat per a tothom, la creació d'ocupació, i altres anàlegs de naturalesa i finalitat social.
- Clàusula mediambiental: Elecció de productes de baix consum, eficiència energètica, reducció d'emissions, exclusió de substàncies nocives per a la salut i el medi ambient, el reciclatge de residus, energies i tecnologies netes, gestió ambiental sostenible i altres destinades a la protecció del medi ambient.
- Clàusula ètica. Millorar els nivells de transparència i el bon govern, lluitar contra la corrupció, la transparència fiscal, promoure els drets humans, la lluita contra la pobresa, potenciar el comerç just, les fórmules d'economia social i solidària altres anàlegs.

2.3. PRINCIPIS A SEGUIR PER A L'APLICACIÓ DE LA GUIA

La incorporació de les clàusules de contractació socialment responsable ha de:

- ✓ Complir amb els principis fonamentals de contractació de la UE: principi de concurrència, de llibertat d'accés, de transparència, de no discriminació i d'igualtat de tracte.
- ✓ Ha d'existir una vinculació entre la clàusula i l'objecte del contracte. Aquesta vinculació es pot donar en qualsevol dels aspectes i de les fases del contracte.
- ✓ Ha d'haver una proporcionalitat entre la clàusula, l'objecte del contracte, el sector d'activitat, la finalitat, el contingut, la durada del contracte i el preu.

La Corporació aprovarà les instruccions necessàries amb l'objectiu d'aconseguir que tots els contractes que tinguin un pressupost de licitació igual o superior a 100.000,00 euros, IVA no inclòs, o un termini d'execució superior a 4 mesos incorporin clàusules socials.

D'acord amb la Directiva 24/2014 al seu article 76,2, en la contractació dels anomenats "serveis socials" (els serveis socials, sanitaris, educatius o culturals i d'altres serveis específics, segons detalla l'article 74 i l'Annex XIV d'aquesta directiva), l'adjudicació d'aquests contractes ha de tenir en compte especialment criteris de qualitat i sostenibilitat. La selecció de la millor oferta no es pot fonamentar en el preu més baix. Han de prevaldre la qualitat i el bon servei a les persones destinatàries. També s'han de garantir les condicions laborals i socials justes de les persones que hi treballen. D'altra banda, caldrà considerar el Codi de bones pràctiques en la contractació pública de serveis a les persones firmat l'11 de desembre de 2015 per la Generalitat de Catalunya i entitats representatives del sector de serveis a les persones, així com la disposició addicional tercera del Decret llei de la Generalitat de Catalunya 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública, que estableix que els serveis socials regulats en la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, es podran gestionar mitjançant fórmules no contractuals.

Els serveis responsables de la gestió del contracte proposaran les clàusules de contractació socialment responsable que considerin adequades pel tipus de contracte a licitar, tenint en compte la finalitat i la naturalesa d'aquest, escollint les més adients per al tipus de contracte i el cost que pugui suposar en el pressupost de licitació.

Els òrgans de contractació podran adaptar o modular la redacció i inclusió de les clàusules conforme a les característiques i la idoneïtat de cada contracte. No obstant això, en el cas de reduir els percentatges o barems establerts, així com de no incorporar el clausulat establert, l'òrgan de contractació (els departaments o serveis) haurà d'emetre un informe d'excepció que s'incorporarà a l'expedient, que haurà de ser validat pel Servei de Contractació, en el qual es raoni, de forma justificada, la no inclusió de les clàusules i el fet que les característiques del contracte no resulten idònies per a l'aplicació de la present guia.

2.4. PLA DE CONTRACTACIÓ SOCIALMENT RESPONSABLE

El Ple de l'Ajuntament aprovarà anualment un Pla de Contractació Pública Responsable per a tots els departaments, que servirà també de referència per als organismes autònoms i les societats municipals. El Pla l'elaborarà la Comissió de Contractació Socialment Responsable de l'Ajuntament. Serà un document clar i concís, adaptat a cada moment a les necessitats específiques i pràctiques de compra i contractació, accessible a tot el personal que participa en el procés i comunicat a la ciutadania.

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

El Pla de Contractació Responsable recollirà, almenys:

- a) Les prioritats socials i ambientals que es volen treballar mitjançant la contractació socialment responsable (CSR).
- b) Els objectius qualitatius i quantitatius en CSR per a l'any, així com els seus indicadors d'assoliment.
- c) El percentatge econòmic dels la reserva social de contractes, sobre la xifra global de contractació de l'Ajuntament.
- d) Els recursos econòmics, organitzatius i humans que calgui destinar per a la consecució del Pla.
- e) L'estratègia de comunicació per traslladar la importància i els motius de la CSR per part de l'Ajuntament tant a la societat en general com als agents de mercat.
- f) El programa intern de formació i sensibilització del personal directiu i tècnic implicat en les decisions de contractació i compra.

3. FASE DE PREPARACIÓ DEL CONTRACTE I SELECCIÓ DEL CONTRACTISTA.

3.1. CONTRACTES i/o LOTS RESERVATS.

L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet reservarà una part dels seus contractes a centres especial de treball, empreses d'inserció laboral o entitats de l'economia social sense ànim de lucre amb l'objecte social exclusiu de reinserció de persones amb exclusió social.

L'Ajuntament té com objectiu destinar per a la reserva social dels contractes, almenys el 4% del total de la xifra global de contractació, incloent-hi la part corresponent dels contractes plurianuals adjudicats en l'exercici anterior. Prèviament s'haurà de decidir quants i quins tipus de contractes reuneixen els requisits necessaris per ser inclosos en aquesta reserva.

Es reservarà la participació en els procediments d'adjudicació dels contractes l'objecte dels quals propiciï la contractació d'un nombre significatiu de persones, de manera que sigui possible una adequada dimensió de les necessitats d'acompanyament i seguiment a requerir.

La quantia que es fixi anualment haurà de ser adequada al volum de negoci, a la capacitat de gestió i a la capacitat de generar ocupació dels Centres Especials d'Ocupació, de les Empreses d'Inserció i de les Entitats sense Ànim de Lucre; i tindrà en compte la situació del mercat de treball i les necessitats d'inserció de les persones en risc o situació d'exclusió social de Santa Coloma de Gramenet.

Les empreses beneficiàries de la reserva del contracte o d'un o més lots d'un contracte han de complir els requisits establerts en la legislació aplicable i la seva finalitat o activitat, d'acord amb les seves normes reguladores, estatuts o regles fundacionals han d'estar relacionades amb l'objecte del contracte.

Entitats beneficiàries de la reserva:

- Empreses d'inserció. Són aquelles que tenen com a finalitat primordial la integració sociolaboral de persones en situació de greu risc d'exclusió social. Almenys el 30% dels empleats han de ser treballadors amb diversitat funcional o risc d'exclusió social.
- Centres especials de treball (CET) tenen com a objectiu principal proporcionals als treballadors/res amb discapacitat la realització d'un treball productiu i remunerat adequat a les seves característiques personals i que en faciliti la integració laboral al mercat ordinari de treball. Almenys el 70% de les persones treballadores han de ser treballadors amb discapacitat.
- Entitats d'economia social legalment constituïdes i que tinguin per objecte la integració laboral o social de persones en risc d'exclusió social.

Límits: UTES, el caràcter CET o empresa d'inserció ha de concórrer en TOTS els participants.

Règim jurídic aplicable: és l'establert en la normativa reguladora de la contractació pública, no obstant tenint en compte la naturalesa del contracte no procedirà la constitució de la garantia definitiva, previ informe justificatiu del servei gestor.

3.2 EN LA DEFINICIÓ DE L'OBJECTE DEL CONTRACTE.

La definició de l'objecte del contracte farà referència de forma clara i ineludible al valor social i mediambiental dels productes, serveis i obres que es necessiti contractar, en raó a les seves característiques concretes.

L'objecte contractual podrà ser mixt o múltiple, i resulta indiferent si la característica social o mediambiental és prioritària o accessòria.

L'article 67.3 de la Directiva 24/2014 declara que cal considerar que té relació amb l'objecte del contracte qualsevol criteri d'adjudicació que, referint-se a l'obra, el servei o el subministrament que es pretén contractar, valori qualsevol aspecte del conjunt del cicle de vida de l'objecte contractual malgrat que no faci referència a les característiques materials de l'objecte. La compra pública ha de considerar tots els factors que intervenen en la mateixa oferta material de l'obra, servei o subministrament, com són els factors ambientals de la producció, la comercialització i el reciclatge o la destrucció, així com les condicions socials i laborals del procés productiu i d'execució del contracte públic.

Unes condicions salarials i contractuals precàries o injustes tenen un efecte negatiu en el rendiment de les persones treballadores que executen el contracte, incrementen l'absentisme i la sinistralitat laboral. Les discriminacions de gènere, com ara la bretxa salarial, l'assetjament sexual o l'absència de dones en llocs de responsabilitat, són desigualtats que per justícia social s'han d'eradicar i que alhora introdueixen un efecte pervers en la competència de les empreses quan liciten en els contractes públics. La desigualtat de tracte es pot generar també entre les empreses amb un model democràtic de gestió i de redistribució dels beneficis entre el personal d'altres empreses que tributen en paradisos fiscals i deslocalitzen els processos de producció per obtenir beneficis a partir de l'incompliment de les normes internacionals de protecció dels drets socials i laborals.

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat
Servei de Contractació**

Exemples de contractes amb introducció de consideracions mediambientals i amb introducció de consideracions socials i ètiques:

- ❖ Subministrament de paper ecològic o material d'oficina amb criteris ambientals, servei de neteja respectuós amb el medi ambient, compra de vehicles amb baixes emissions de CO₂, gestió d'un menjador a partir de productes frescos, ecològics i de proximitat, obra amb disseny bioclimàtic, obra amb criteris d'eficiència energètica d'edificis, subministrament d'energia sostenible.
- ❖ Servei de càteríng de comerç just, servei de neteja de carrers d'acord amb un programa de treball i un projecte d'inserció sociolaboral de persones amb discapacitat o risc d'exclusió social.
- ❖ Exigència d'ús de materials reciclats per a una determinada obra.
- ❖ Exigència de productes de producció ecològica com la generació d'energia amb fonts renovables o aliments ecològics.
- ❖ Contracte de incorporant mesures d'inserció, conciliació i/o estabilitat del treball i complementàriament i com objecte accessori la finalitat del contracte s'insereix dintre la política de foment del treball amb la incorporació de mesures d'inserció sociolaboral de les persones amb majors dificultats d'accedir al mercat laboral per trobar-se en situació o risc d'exclusió social.
- ❖ Foment de l'ESS a través de la prestació d'un servei determinat.

3.3 EN LA DEFINICIÓ DEL PLEC DE PRESCRIPCIONS TÈCNIQUES.

És possible requerir la utilització de determinats materials, etiquetes o de un procediment concret de producció com a especificació tècnica de manera que contribueixi a assolir un major rendiment del producte o servei que serveixi millor a la finalitat del contracte.

Les prescripcions tècniques es definiran, en la mesura del possible, tenint en compte criteris d'accessibilitat universal i de disseny per a totes les persones, tal com es defineixen en la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i sempre que l'objecte del contracte afecti o pugui afectar al medi ambient, aplicant criteris de sostenibilitat i protecció ambiental.

A més, les prescripcions tècniques hauran de definir-se, sempre que l'objecte del contracte ho permeti, tenint en compte criteris tant de caràcter social com mediambiental.

Els criteris de caràcter social són els que tenen per finalitat promocionar interessos generals de la societat, relacionats amb la inclusió social, la promoció de la igualtat de gènere, l'economia social, la integració laboral o, en fi, la promoció de valors relacionats amb la millora de les condicions de treball de les persones treballadores en circumstàncies més vulnerables.

Els criteris de caràcter mediambiental podran referir-se a nivells de compliment ambiental, ús de productes determinats, processos de producció, característiques ambientals de producte, etc. En els Plecs de Prescripcions Tècniques dels contractes en els quals així procedeixi, es recollirà expressament l'obligació que els béns o serveis objecte del contracte, hagin estat produïts respectant les normes mediambientals vigents a l'estat espanyol i la Unió Europea. L'acreditació d'aquests extrems es durà a terme mitjançant "declaració responsable" per part de l'empresa licitadora. A aquests efectes s'haurà d'incloure en la documentació que acompanya el contracte la normativa de caràcter mediambiental que sigui d'aplicació. No es poden exigir materials o procediment que resultin discriminatoris o excessivament restrictius.

Exemples:

- ❖ Que els béns o serveis objecte del contracte hagin estat produïts o es desenvolupin respectant les normes sociolaborals vigents a l'estat espanyol, la UE o de l'OIT.
- ❖ Que es tingui en compte la convenció de Nacions Unides sobre els drets de les persones amb diversitat funcional, així com els criteris d'accessibilitat.

3.4. EN LA FASE DE SELECCIÓ. Criteris de solvència tècnica o professional.

La solvència tècnica o professional suposa un requisit preceptiu per participar en la licitació. Els criteris de solvència poden fer referència a la experiència, coneixements tècnics, i/o medis tècnics i humans en la esmentada temàtica social. No es pot exigir a les empreses licitadores que tinguin establerta una determinada política de responsabilitat social o ambiental corporativa.

A fi de promoure la participació i l'accés de les PIMES i autònoms als contractes públics de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, la Corporació aprovarà les instruccions necessàries per declarar-les exemptes d'acreditar la seva solvència econòmica i financera per als contractes d'obres el valor de les quals no excedeixi de 80.000 euros (sense IVA), i per als contractes de serveis i subministraments el valor dels quals no excedeixi de 35.000 euros (sense IVA).

La solvència en matèria social es requerirà si està vinculat a l'objecte, respectant en qualsevol cas els principis d'igualtat i proporcionalitat.

Exemple en contractes que tinguin per objecte la prestació o gestió de serveis de caràcter social o assistencial:

- ❖ Experiència en la prestació de serveis o en la gestió de centres dedicats a persones en situació d'exclusió social.
- ❖ Experiència en la titularitat de serveis gratuïts o de baix preu per als usuaris.
- ❖ Experiència en la participació significativa i acreditativa de voluntariat social.
- ❖ Experiència en l'agregació de valor dels serveis socials prestats o centres gestionats a través de la seva connexió amb altres prestacions, amb treballs en xarxa amb altres entitats o una altra experiència relativa a la prestació de serveis anàlegs des de la proximitat i la participació.

Exemples de condicions de solvència en contractes que requereixin experiència o coneixements específics en matèria mediambiental

- ❖ Experiència determinada en el camp mediambiental.
- ❖ Sistema de gestió intern que sigui respectuós amb el medi ambient, si aquest sistema pot repercutir en la qualitat del subministrament o en la capacitat de l'empresa en relació amb l'objecte del contracte.
- ❖ Compliment de determinats certificats i criteris de gestió ambiental.
- ❖ Declaració d'haver tingut en compte a l'hora d'elaborar les ofertes, les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria de medi ambient.

3.5. CLÀUSULES QUE PODEN SER D'INCLUSIÓ OBLIGATÒRIA EN TOT TIPUS DE CONTRACTES

Les clàusules que es relacionen a continuació tenen un caràcter transversal, que li dona la normativa vigent: per això, l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet vol que, si no contradiu cap norma sobre contractació pública o qualsevol altra, s'estudiïn i, si és possible, s'incloguin en tots els plecs de condicions de tots els contractes que es licitin.

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

4. EN LA FASE DE LICITACIÓ.

4.1 COM A CRITERI D'ADJUDICACIÓ.

Han de ser vinculades a l'objecte del contracte, específiques o objectivament quantificables.

Tenint en compte que l'oferta econòmicament més avantatjosa es pot determinar sobre la base preu en funció de la relació cost-eficàcia mitjançant el càlcul del cost del cycle de vida es possible obtenir quin és l'impacte ambiental i social que pot tenir un producte o que pot generar la prestació d'un servei.

Els criteris d'adjudicació de contractació socialment responsable tindran una ponderació entre el 20 i el 45% del total del percentatge d'adjudicació, a proposta del servei gestor, degudament motivada i en funció del tipus de contracte i proporcional a l'objecte de la prestació.

En els contractes en què les retribucions del personal treballador que executa el contracte siguin determinants del cost total, per evitar que les empreses licitadores rebaixin de manera temerària l'estimació dels costos salarials, el criteri d'adjudicació que valora el preu del contracte podrà tenir una ponderació fins a un 35% de la puntuació total. Així, l'adjudicació del contracte és una combinació adequada de la ponderació de factors de qualitat i de preu.

Exemples de criteris d'adjudicació de caràcter social i ètic.

- ❖ Proposta que incorpori un pla de formació del personal vinculat al contracte que tingui en compte la especificitat del contracte, un sistema de detecció de les necessitats o dèficits de formació, el nombre d'hores per treballador, la idoneïtat, la qualitat i la coherència dels continguts, etc.
- ❖ Utilització de productes de compra ètica.
- ❖ Utilització de productes de comerç just.
- ❖ Peces de roba que conformaran la uniformitat de les persones treballadores, composició de la roba i el seu origen.
- ❖ Incorporació de la perspectiva de gènere en els objectius, metodologia, indicadors, estudis, informes i resta de documentació.

Exemples de criteris socials vinculats a la igualtat d'oportunitats, de creació de treball amb persones amb dificultats d'accés al mercat laboral i de qualitat en el treball

- ❖ Inclusió de la perspectiva de gènere en la proposta presentada.
- ❖ Contractació per a l'execució del contracte d'un nombre superior de dones en llocs de responsabilitat.
- ❖ Propostes de mesures concretes de conciliació de la vida personal, laboral i familiar.
- ❖ Propostes de mesures de creació de treball per a col·lectius desfavorits, amb dificultats d'accés al mercat laboral o en risc d'exclusió social, sense que això impliqui l'acomiadament o reducció de la jornada d'altre personal integrat prèviament en la plantilla de la empresa.
- ❖ Estabilitat laboral de la plantilla de la empresa.
- ❖ Major percentatge de treballadors amb contracte indefinit.

- ❖ En general, qualsevol proposta concreta i detallada sobre condicions laborals i salarials que millorin allò que disposa l'Estatut dels treballadors, i es compromet l'empresa licitadora a aplicar al personal que executarà el contracte, quan no hi hagi conveni col·lectiu d'empresa o de sector d'aplicació legal. Per a la seva valoració, l'empresa licitadora haurà de presentar una proposta tècnica que detalli les condicions laborals concretes i les millores específiques.
- ❖ Un cop s'aprovi pel Ple de l'Ajuntament el futur Reglament que permeti abonar als proveïdors del consistori part dels seus serveis u obres en la moneda local (Grama), es contemplarà com a criteri d'adjudicació, la voluntat dels licitadors de cobrar una part del contracte en Grames

Exemples en aquells casos en què la inserció sociolaboral formi part de l'objecte principal del contracte:

- ❖ Projecte d'inserció sociolaboral (nombre i percentatge de persones en situació o risc d'exclusió social que la licitadora es compromet a contractar en els casos de noves contractacions, baixes i substitucions, personal tècnic especialitzat en l'acompanyament cap a la inserció, metodologia de treball prevista per a la realització d'itineraris d'inserció...)
- ❖ Subcontractació amb empreses d'inserció social o centres especials d'ocupació i entitats sense ànim de lucre d'economia social i solidària (ESS).
- ❖ Manteniment de les condicions laborals de la plantilla de persones treballadores que executarà el contracte.
- ❖ Millores en les condicions laborals (conversió de contractes temporals en indefinits, millora de la jornada, horari i distribució del temps de treball, millora del sistema de remuneració i quantia salarial...)

Exemples de criteris d'adjudicació de caràcter mediambiental

- ❖ Disminució dels nivells de sorolls, per sobre dels establerts en el plec.
- ❖ Disminució d'emissió de gasos per sobre dels establerts en el plec.
- ❖ Utilització d'etiquetes ecològiques i altres distintius de qualitat ambiental, així com les mesures d'eficiència energètica.
- ❖ Subministrament de béns recipients o envasos reutilitzables.
- ❖ Recollida, reciclatge o reutilització a càrrec de l'entitat encarregada del contracte de les deixalles produïdes durant la utilització o consum d'un producte.
- ❖ En cas de contracte de subministrament d'energia elèctrica o similar, ús d'energia sigui de procedència renovable (verda), amb el seu certificat corresponent.
- ❖ Projectes tècnics que continguin mesures que propiciïn la participació de les persones usuàries en el disseny i la millora del mateix servei objecte del contracte.
- ❖ Ús de productes de producció o composició ecològica, procedent de circuits curts de comercialització, i que per tant contribueixen a disminuir la contaminació atmosfèrica produïda pel transport.
- ❖ Pla d'actuació encaminat a la millora en la gestió de residus.
- ❖ Actuacions mediambientals a favor d'una gestió sostenible dels serveis.
- ❖ Minimització del consum de recursos naturals (matèries primeres, combustibles, aigua...)
- ❖ Minimització en la generació de residus, la reutilització i el reciclatge.
- ❖ Mesures d'eficiència energètica, noves tecnologies i criteris de sostenibilitat (p.e. reducció de les emissions dels mitjans de transport utilitzats).
- ❖ Reducció de la petjada de carboni

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

4.2. COM A CRITERI DE DESEMPAT.

Als plecs s'establiran criteris socials o ambientals de desempat, com per exemple:

- ❖ Preferència per a les proposicions presentades per empreses que acreditin tenir en la plantilla un nombre de treballadors amb discapacitat superior al 2%.
- ❖ Preferència per a les proposicions presentades per les empreses d'inserció.
- ❖ En els contractes relatius a prestacions de caràcter social o assistencial, preferència per a les proposicions presentades per entitats sense ànim de lucre, sempre que la seva finalitat o activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte.
- ❖ En els contractes que tinguin com objecte productes en els quals hi hagi alternativa de comerç just, preferència per a les proposicions presentades per entitats reconegudes com organitzacions de comerç just.
- ❖ Preferència per a les proposicions presentades que acreditin tenir un pla d'igualtat prèviament visat per l'organisme competent estatal o autonòmic, o, amb el distintiu empresarial equivalent.

4.3 COM A CONSIDERACIÓ DE BAIXA ANORMAL O DESPROPORCIONADA.

És obligatori regular en els Plecs de Clàusules Administratives Particulars o en els Plecs de Condicions la consideració d'oferta anormalment baixa. L'oferta serà exclosa si en el tràmit d'audiència de l'empresa licitadora que ha presentat una oferta qualificada d'anormalment baixa s'evidencia que els preus unitaris dels salaris del personal treballador considerat en l'oferta són inferiors al que estableix el conveni d'aplicació o es comprova que no compleix les obligacions en matèria ambiental o social establertes en la legislació catalana, estatal o europea de referència.

Per verificar l'adequació de l'oferta als costos salarials o no, es podrà requerir, en supòsits justificats, informe tècnic complementari de l'òrgan de representació de les persones treballadores o d'una organització representativa en el sector.

5. EN LA FASE D'EXECUCIÓ.

5.1. CONDICIONS ESPECIALS D'EXECUCIÓ

Es refereixen a obligacions que ha de complir el contractista davant l'execució del contracte i no han de consistir en especificacions tècniques. Es poden referir a mesures de foment i qualitat del treball, polítiques d'igualtat, d'inserció social de persones amb especials dificultats, incorporació de productes de comerç just, condicions mediambientals d'execució del contracte, o a afavorir la formació en el lloc de treball tenint en compte els que s'adeqüin a les necessitats del contracte i a la consecució dels objectius socials.

En aquells contractes que tinguin com a objecte contractual la inserció sociolaboral s'establirà en el clausulat dels plecs l'obligació d'utilitzar entre la plantilla que executarà el contracte, un percentatge, entre el 30% i el 50%, de persones en situació o risc d'exclusió social segons els perfils assenyalats en la Llei 44/2007, d'empreses d'inserció. Així mateix, dins d'aquestes plantilles tindran preferència les persones que procedeixin dels programes d'incorporació i acompanyament laboral de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

En aquells contractes que tinguin com a objecte contractual incorporar la creació d'ocupació per a persones amb dificultats d'accés al mercat laboral s'establirà en les clàusules com a exigència mínima l'obligació d'utilitzar entre la plantilla que executarà el contracte almenys un 10% de persones amb dificultats d'accés al mercat laboral, preferentment les que procedeixin dels programes d'incorporació i acompanyament laboral de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet."

Si de forma excepcional l'òrgan de contractació o el personal tècnic encarregat de redactar els plecs consideressin que les característiques del contracte no són susceptibles d'incorporar alguna o totes aquestes condicions d'execució de caràcter social o que calgués minorar les obligacions descrites, hauran d'expressar-ho motivadament en informe adjunt, on justifiquin les raons de la inconveniència. A tal efecte la comissió de Contractació Responsable, avaluarà de forma semestral, aquests casos per proposar alternatives futures.

Aquestes condicions són compatibles amb els criteris d'adjudicació de caràcter social. En aquest cas, la coherència vindrà determinada pel fet que les condicions d'execució estableixin un percentatge mínim i els criteris d'adjudicació puntuin la millora d'aquest percentatge.

Exemples de condicions especials d'execució de caràcter social i ètic

- ❖ La plantilla de personal de l'empresa adjudicatària adscrita a l'execució del contracte no pot tenir un percentatge de persones treballadores amb contractes de caràcter temporals superior al X%.
- ❖ L'empresa o empreses adjudicatàries no incrementaran la taxa de temporalitat del personal destinat a l'execució d'aquest contracte. Es considera taxa de temporalitat, segons l'OCDE, el nombre de treballadors i treballadores amb contracte temporal en relació al nombre total.
- ❖ L'empresa contractista i, si escau, la subcontractista, ha d'establir mesures que afavoreixin la conciliació de la vida personal i/o familiar de les persones treballadores adscrites a l'execució d'aquest contracte."
- ❖ Presència equilibrada de dones i homes en la contractació en un interval 40%-60%, de manera que la presència de dones o d'homes en la contractació no sigui inferior al 40% ni superior al 60%.
- ❖ 10% de quota reservada a persones immigrants (en relació amb la població immigrant de la ciutat).
- ❖ 20% de quota reservada a persones amb acompanyament i seguiment en els Serveis Socials així com a dones víctimes de violència de gènere
- ❖ Compromís de l'empresa adjudicatària, en les noves contractacions, baixes i substitucions que es produeixin durant l'execució del contracte, d'incorporar almenys un percentatge de persones desocupades inscrites en les oficines d'ocupació, prioritzant en la seva contractació les que pertanyin a col·lectius desfavorits, amb dificultats d'accés al món laboral o amb risc d'exclusió social.
- ❖ Obligació de subcontractar una part del contracte amb centres especials d'ocupació o empreses d'inserció.
- ❖ Fixar un percentatge de contractació indefinida per a noves contractacions, baixes o substitucions.
- ❖ Organització d'accions de formació professional en el lloc de treball, que millori l'ocupació i l'adaptabilitat de les persones adscrites a l'execució del contracte, així com les seves capacitats i la seva qualificació.
- ❖ Establiment de mesures que afavoreixin la conciliació de la vida personal i laboral (flexibilitat d'hòraris laborals, teletreball, realització de la formació interna en horari laboral o en part d'aquest, no establir reunions en temps límits de descans, etc.)

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

- ❖ Exigència de que un determinat percentatge de les persones destinades per a l'execució del contracte siguin dones.
- ❖ En el cas que resulti adjudicatària una empresa multiserveis, aquesta haurà d'aplicar als treballadors adscrits al servei el conveni col·lectiu sectorial corresponent a l'activitat per a la qual hagi estat contractada.
- ❖ Compromís per part de l'empresa adjudicatària d'executar el contracte amb criteris de transparència fiscal, de compliment de la legislació tributària i de no realització d'operacions financeres contràries a la normativa tributària en països que no tinguin normes sobre control de capitals i siguin considerats paradisos fiscals per la UE.

Exemples de condicions especials d'execució de caràcter mediambiental

- ❖ Recuperació a càrrec del contractista del material envasat i dels productes emprats, subministrament de béns en recipients reutilitzables o el reciclat dels residus que es generin durant l'execució del contracte.
- ❖ En els contractes en els que s'exigeixen productes de Comerç Just, requerir al licitador activitats de sensibilització o informació sobre l'origen i valor afegit dels productes.
- ❖ Nomenament d'un responsable ambiental per l'adjudicatari de les obres, serveis o subministraments.
- ❖ Adopció de bones pràctiques ambientals durant l'execució del contracte com la gestió de productes utilitzats i el seu embalatge, els indicadors de consum de materials o el sistema i eficiència del transport utilitzat.

5.2 SUBCONTRACTACIÓ

En aquells contractes que permetin prestacions diferenciades i sempre que sigui possible per la naturalesa de la prestació s'ha de permetre la subcontractació de les prestacions accessòries. S'establirà en els plecs que el contractista faci aquesta subcontractació preferentment amb empreses d'inserció sociolaboral, centres especials de treball (CET) o entitats d'economia social.

5.3 DIVISIÓ EN LOTS DE GRANS CONTRACTES

A fi de facilitar la participació de les PYMES en els processos de contractació municipal i tal com estableix l'article 46 de la Directiva Europea 24/2014 sobre contractes públics, tots els contractes s'hauran de dividir en lots, sempre que sigui possible. En cas que no pugui ser dividit, l'òrgan gestor haurà de motivar-ho degudament.

5.4. CONTRACTES MENORS

En els supòsits de contractació menor es prioritzarà la invitació a presentar ofertes a empreses de l'economia social, com ara cooperatives sense ànim de lucre, centres especials de treball i empreses d'inserció.

6. CONTROL DEL COMPLIMENT DE LES CLÀUSULES DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA SOCIALMENT RESPONSABLE.

Els plecs de condicions administratives assenyalaran que els compromisos adquirits a través de les clàusules socials, ètiques i mediambientals dels contractes es configuren com a obligacions contractuals de caràcter essencial, per la qual cosa, en cas d'incompliment, li seran d'aplicació, per part de l'òrgan de contractació, una d'aquestes sancions:

- a) Considerar l'incompliment com una infracció greu d'acord amb l'article 202.3 de la LCSP i continuar l'execució del contracte amb la imposició d'una penalitat equivalent al 10% del pressupost d'adjudicació, d'acord amb l'article 192.1 de l'esmentada llei.
- b) Resoldre el contracte per incompliment culpable d'acord amb l'article 211 de la LCSP, cosa que comporta inhabilitació per licitar durant el termini de tres anys en qualsevol procediment públic de licitació conforme a l'article 71 2 c) de l'esmentada llei.

Els òrgans de contractació també tindran en compte la vulneració del compliment de les condicions especials d'execució a l'hora d'acordar, si escau, les pròrrogues previstes en els plecs de clàusules administratives particulars o en la documentació corresponent. No se subscriuran pròrrogues amb entitats que hagin reduït de manera unilateral les condicions de treball del personal adscrit al contracte.

Per tal d'assolir la finalitat d'aquesta contractació és fonamental controlar el seu compliment. En aquest sentit en els Plecs de Prescripcions Tècniques es fixarà la periodicitat i la forma d'exercir aquest control atenent la naturalesa i característiques de cada contracte.

Així mateix, es constituirà una Comissió de Contractació Socialment Responsable, que estarà formada per un/a representant de cadascun dels grups municipals, de l'economia social, de les patronals, dels sindicats, així com personal tècnic d'aquest Ajuntament. Les funcions d'aquesta Comissió seran les següents:

- ❖ Elaborar anualment la proposta de Pla de Contractació Socialment Responsable i elevar-lo al Ple municipal per a la seva modificació o aprovació.
- ❖ Elaborar propostes estructurals, organitzatives i/o econòmiques per millorar la implementació de les clàusules socials.
- ❖ Assessorar els diferents òrgans i personal tècnic que desenvolupen contractacions municipals sobre els instruments a utilitzar per a la incorporació de clàusules socials, així com de les circumstàncies de la seva aplicació.
- ❖ Elaborar cada any un informe sobre la implementació i compliment de que disposa aquesta Guia i elevar-lo al Ple, juntament amb la proposta de Pla de Contractació Socialment Responsable per a l'any següent.

Atenent a les circumstàncies de cada contracte i sense perjudici de les funcions de supervisió municipal, es podrà establir la condició del contractista de contractar al seu càrrec una **auditoria externa de fiscalització de les mesures de contractació responsable**. L'empresa auditora haurà de tenir el vistiplau del responsable del contracte. Les condicions, circumstàncies i abast de la auditoria es detallaran en el corresponent Plec de Clàusules.

En el document administratiu de formalització del contracte es faran constar tots els compromisos adquirits en matèria social (Annexos II i III) i ambiental, el compliment del qual l'empresa adjudicatària haurà d'acreditar en la fase d'execució del contracte. En qualsevol cas, amb caràcter previ a la finalització del contracte, el contractista haurà de presentar un informe respecte al compliment d'aquestes obligacions que fossin legal o contractualment exigibles.

7. CONSIDERACIONS FINALS.

La contractació pública socialment responsable és una eina eficaç per avançar en el desenvolupament sostenible i assolir els objectius socials de la Unió Europea mitjançant una major responsabilitat ètica, social o mediambiental.

Així mateix, la contractació pública complementa les polítiques socials i mediambientals, fent compatible, per un costat, la recerca de l'oferta que presenti la millor relació qualitat-preu amb el benefici social i mediambiental que la contractació administrativa ha de promoure.

Per això, amb caràcter general, s'han d'incorporar criteris socials, ètics i mediambientals en la contractació municipal, justificant el promotor del contracte a l'informe proposta d'inici de licitació en el supòsit que es consideri inviable la incorporació de qualsevol de les mesures establertes.

Aquesta guia s'aplicarà als contractes del sector públic que subscrigui l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i les entitats deponents que tenen el caràcter de poder adjudicador.

Resten exclosos de l'aplicació d'aquesta guia els contractes derivats d'un acord marc adjudicat per altres administracions.

Santa Coloma de Gramenet, juny de 2018

MODELS DE CLÀUSULES DE CONTRACTACIÓ SOCIALMENT RESPONSABLE

1. Clàusula d'inserció laboral

1.1 En els contractes reservats:

- ❖ "Constitueix un requisit de solvència que les empreses licitadores, en el moment d'acreditar la solvència tècnica, tinguin a la plantilla, amb més de tres mesos d'antiguitat i a jornada completa o l'equivalent en jornades parcials, un mínim d'un x% de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, o que en el moment de contractar-les estiguessin desocupades, i que tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral segons la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per a regular les empreses d'inserció sociolaboral."

1.2 Com a criteri d'adjudicació:

- ❖ "S'atorgaran xxx punts a les empreses licitadores que aportin a l'execució del contracte un mínim d'un xxx% de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i que tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari, i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció."
- ❖ "Es valoraran amb xxx punts les noves contractacions de persones adscrites a l'execució del contracte entre col·lectius amb particulars dificultats d'inserció en el mercat laboral que estiguin inclosos en algun dels col·lectius destinataris de la inserció que representin, si escau, una millora respecte de les establertes al plec."

1.3 Com a condició d'execució:

- ❖ En el supòsit que durant la vigència del contracte s'hagin de contractar nous treballadors per adscriure al contracte, o les baixes i substitucions que es produeixin durant l'execució del contracte s'hauran de realitzar mitjançant la contractació de persones amb especials dificultats particulars d'accés al mercat laboral o amb risc d'exclusió social, (segons detall especificat més avall), fins a un.... % de la plantilla / hores totals, sempre que aquestes persones, centres i/o empreses tinguin capacitat professional i personal per realitzar les tasques objecte del contracte.

En cap cas aquesta mesura suposarà l'acomiadament o la reducció de jornada dels treballadors adscrits al contracte.

Aquesta condició també es pot complir amb la subcontractació de fins el% respecte del pressupost de licitació, amb Centres Especials de Treball i/o Empreses d'Inserció, Entitats no lucratives i empreses mercantils quan a més dels requisits de capacitat, compleixin els requisits establerts per als Centres de Treballs consistent en tenir a les seves plantilles almenys un 70% de persones amb discapacitat igual o superior al 33% o per als Centres d'Inserció és a dir que la plantilla tingui almenys un 30% de persones en situació d'exclusió social.

Es considera a aquestes efectes que són persones amb especials dificultats particulars d'accés al mercat laboral, les persones inscrites en les oficines de treball, que es trobin en algun dels supòsits que detallen a continuació:

- Persones desocupades de llarga durada. (aturat acreditat superior a 1 any)
- Perceptors de renda mínima d'inserció (salari social bàsic) o que no puguin accedir a aquesta, però que es trobin, segons informe dels serveis públics competents en situació o risc d'exclusió social.
- Joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors.
- Dones víctimes de la violència de gènere (física i psíquica) i persones víctimes de la violència domèstica.
- Interns de centres penitenciaris que la seva situació els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses durant els 12 mesos posteriors a la seva sortida.
- Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que és trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.
- Persones amb grau de discapacitat 2, no inhabilitant per la prestació del servei.

2. Clàusules d'estabilitat i qualitat laboral

2.1 Com a criteri d'adjudicació:

- ❖ "Es valoraran fins un $\frac{\square}{\%}$ sobre el total del barem aquelles empreses licitadores que es comprometin a executar el contracte sota criteris de qualitat laboral. A tal efecte es valorarà: (Aquests subcriteris són a títol d'exemple)
- La formació contínua, així com els plans de reciclatge i formació per a les persones que executaran el contracte, expressant a la proposta tècnica els continguts d'aquests.
- El percentatge de contractació indefinida entre la plantilla que executarà el contracte, sempre que sigui superior al 50%.
- La millora de les condicions de seguretat i salut laboral per sobre del compliment de la normativa."

2.2 Com a condició d'execució:

- ❖ "El contractista assumirà, com a condició especial d'execució, l'obligació d'aplicar a la plantilla que executi el contracte les condicions de treball establertes en el conveni col·lectiu sectorial, vigent, sens perjudici de les millores que pugui establir."
- ❖ "El contractista organitzarà formació professional en el lloc de treball que millori l'ocupació i l'adaptabilitat de les persones adscrites a l'execució del contracte i les seves capacitats i qualificació."
- ❖ "La plantilla de personal del contractista que executarà el contracte no pot tenir un percentatge superior al xxx% de treballadors/es amb contracte de caràcter temporal."
- ❖ "El contractista està obligat a afavorir l'estabilitat d'ocupació, la igualtat d'oportunitats entre homes i dones i la integració social dels col·lectius més desfavorits, i ha de disposar de mitjans propis per al desenvolupament de la prestació objecte del contracte."
- ❖ "És condició especial d'execució que, durant l'execució del contracte, el contractista compleixi i acrediti, per a les noves contractacions, que almenys un xxx% d'aquestes són indefinides."

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

- ❖ "El contractista haurà de mantenir la plantilla de treballadors i treballadores mínima adscrita a l'execució del contracte i descrita als plecs, sense que procedeixi suspendre o extingir els contractes de treball de la plantilla, excepte les suspensions o extincions conseqüència de la voluntat de la persona treballadora o d'acomiadaments disciplinaris."

3. Clàusules per a la igualtat de gènere

3.1 Com a objecte del contracte:

- ❖ "Constitueix l'objecte del contracte xxx que inclou/incorpora accions positives per a l'ocupació de dones amb especials dificultats per a l'accés al treball."

3.2 Com a criteri de selecció en el procediment restringit:

- ❖ "S'atorgaran xx punts a les empreses que tinguin elaborat i apliquin voluntàriament un pla d'igualtat efectiva de dones i homes; és a dir, a aquelles empreses que no es trobin en cap de les situacions per a les quals la Llei del Parlament de Catalunya 17/2017, de 21 de juliol, obliga a tenir el referit pla o a les que hi estiguin obligades i en millorin les condicions."

3.3 Com a condició d'execució:

- ❖ "El contractista, en els supòsits de noves contractacions que es produeixin en l'execució del contracte, haurà de contractar un percentatge xxx de dones o un nombre xxx de dones."
- ❖ "L'empresa contractista, en l'elaboració i presentació de l'objecte del contracte, ha d'incorporar la perspectiva de gènere i evitar els elements de discriminació sexista en l'ús del llenguatge i de la imatge."

4. Clàusules per a una compra ètica

4.1 Com a objecte del contracte:

- ❖ "Contracte de servei de venda automàtica amb productes de comerç just."

4.2 Com a criteri d'adjudicació:

- ❖ "Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 10% del total de productes o en un 10% del pressupost: xx punts."
- ❖ "Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 30% del total de productes o en un 30% del pressupost: xx punts."
- ❖ "Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 50% del total de productes o en un 50% del pressupost: xx punts."

4.3 Com a condició d'execució:

- ❖ "El 50% de la totalitat dels productes següents: cafè, te, infusions, cacau, sucre, arròs, mel, sucs, fruita fresca, espècies; vi cotó, flors, fruits secs, productes tèxtils, o d'altres, provindrà del comerç just."

- ❖ "El 50% del pressupost d'adquisició d'aquests productes provindrà del comerç just."
- ❖ "L'empresa contractista vetllarà perquè en l'execució del contracte tots els productes que s'utilitzin vinguin d'empreses que compleixen amb les normes internacionals aprovades per l'Organització Internacional del Treball, les quals tenen per objecte promoure drets laborals, fomentar l'oportunitat de treball decent i millorar la protecció social."

5. Clàusules ambientals

5.1 Com a objecte del contracte:

- ❖ "Contracte de subministrament de paper 100% reciclat, lliure de clor, etc."
- ❖ "Contracte d'adquisició de vehicles amb baixa emissió de CO2 i partícules."

5.2 Com a criteri d'adjudicació:

- ❖ Es poden incloure criteris mediambientals en els criteris d'adjudicació, con l'estalvi d'aigua, materials, energia o ús de materials reciclats.

5.3 Com a condicions d'execució:

- ❖ Podran assenyalar-se requeriments mediambientals com a condició d'execució del contracte vinculant a l'empresa adjudicatària a executar el contracte d'una determinada manera: utilitzar energies renovables, utilització de productes lliures de tòxics, formació, etc.

6. Clàusules d'accessibilitat

6.1 Com a criteri d'adjudicació:

- ❖ "S'atorgaran xx punts a les empreses licitadores que, en el moment de presentar la seva oferta, es comprometin a introduir en l'execució del contracte les normes o condicions bàsiques d'accessibilitat següents (...)."
- ❖ "S'atorgaran xx punts a aquelles empreses licitadores que, en les actuacions vinculades a l'objecte del contracte, superin l'estàndard legalment establert en matèria d'accessibilitat, disseny per a tots, millora de les condicions de mobilitat de persones amb discapacitat, etc."

6.2 Com a condició d'execució:

- ❖ "Els mitjans de comunicació, el disseny dels elements instrumentals i la implantació dels tràmits procedimentals emprats per l'empresa contractista en l'execució del contracte han de realitzar-se tenint en compte criteris d'accessibilitat universal i de disseny per a tots."

7. Clàusula ètica

- ❖ Observar els principis, les normes i els cànons ètics propis de les activitats, els oficis i/o les professions corresponents a les prestacions objecte dels contractes.
- ❖ No realitzar accions que posin en risc l'interès públic.
- ❖ Denunciar les situacions irregulars que es puguin presentar en els processos de contractació pública o durant l'execució dels contractes.
- ❖ Respectar els acords i les normes de confidencialitat.

**Àrea de Serveis Interns, Promoció Econòmica,
Comerç, Ocupació i Promoció de la Ciutat**
Servei de Contractació

- ❖ Col·laborar amb l'òrgan de contractació en les actuacions que aquest realitzi per al seguiment i/o avaluació del compliment del contracte, particularment facilitant la informació que li sigui sol·licitada per a aquestes finalitats i que la legislació de transparència i els contractes del sector públic imposen als adjudicataris en relació amb l'administració o administracions de referència, sens perjudici del compliment de les obligacions de transparència que els pertoquin de forma directa per previsió legal.

8. Clàusules de transparència fiscal

- ❖ "Els contractistes i els subcontractistes, incloses les filials o empreses vinculades que executin el contracte, es comprometen a executar el contracte amb criteris d'equitat i transparència fiscal, per la qual cosa els ingressos o beneficis procedents d'aquest contracte públic han de ser íntegrament declarats i tributs d'acord amb la legislació fiscal vigent, sense que en cap cas es puguin utilitzar domicilis fiscals inclosos en algun país de la llista de paradisos fiscals establerta per l'OCD o la Comissió Europea, bé sigui de forma directa o a través de les empreses filials."
- ❖ "El contractista i, si escau, els subcontractistes estan obligats a presentar una declaració responsable en la qual es comprometen a complir rigorosament la legislació tributària, laboral i de seguretat social, i, específicament a no fer operacions financeres contràries a la normativa tributària en països que ni tinguin normes sobre control de capitals i siguin considerats paradisos fiscals per la Unió Europea".

9 Altres mesures de foment de la contractació pública socialment responsable

9.1 Criteris de desempat

- ❖ La clàusula que habitualment s'utilitza en els nostres PCAP és: "**Empat entre proposicions.**- En cas d'empat entre dos o més proposicions essent les més avantatjoses per tal d'aplicar els criteris de preferència es tindrà en compte l'empresa que en el moment d'acreditar la solvència tècnica, disposi en plantilla d'un major nombre de treballadors amb discapacitat, en cas de continuar l'empat tindran preferència les que disposin del major percentatge de treballadors fixos amb discapacitat. S'acreditarà mitjançant els corresponents contractes de treball i documents de cotització a la seguretat social. En cas de continuar l'empat, es resoldrà mitjançant sorteig."
- ❖ "En el supòsit que dues o més proposicions s'igualin com a més avantatjoses segons la ponderació establerta en els criteris d'adjudicació, tindrà preferència en l'adjudicació la proposició presentada per aquelles empreses que acreditin que compleixen amb mesures destinades a promoure la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en el mercat de treball, establertes de conformitat amb el que preveu la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, sempre que dita proposició iguali en els termes les més avantatjoses, des del punt de vista dels criteris objectius que serveixen de base per a l'adjudicació."

- ❖ "En el supòsit que dos o més proposicions s'igualin com a més avantatjoses segons la ponderació establerta en els criteris d'adjudicació d'aquest plec, tindrà preferència en l'adjudicació aquella proposició presentada per aquelles entitats reconegudes com organitzacions de comerç just en els contractes que tinguin per objecte productes en què existeixi alternativa d'aquesta naturalesa."
- ❖ "Tindrà preferència en l'adjudicació del contracte, sempre que iguali en els termes les més avantatjoses des del punt de vista dels criteris que serveixen de base per a l'adjudicació, la proposició presentada per les empreses licitadores que acreditin haver creat en els darrers anys més oportunitats d'ocupació per a persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, les quals estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari".

9.2 Ofertes anormals

- ❖ En un contracte on existeixi l'obligació de subrogar al personal, es pot incloure un criteri d'oferta anormal o desproporcionada, de manera que es consideri en tot cas una oferta desproporcionada o anormal aquella en què el preu sigui inferior a l'import dels costos salarials mínims pel personal subrogat; sens perjudici que l'òrgan de contractació, en qualsevol contracte, pot apreciar temeritat si considera que l'oferta és molt baixa i sospita que no cobreix els costos salarials del personal que executarà el contracte.
- ❖ "Es considera un paràmetre objectiu per a apreciar que les proposicions no poden ser complertes, com a conseqüència de la inclusió de valors anormals o desproporcionats, la indicació d'un preu inferior als costos salarials mínims per categoria professional, segons el conveni..... vigent que s'ha pres com a referència."

9.3 Subcontractació amb pimes, CET, empreses d'inserció, o empreses d'economia social.

- ❖ "En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria amb petites i mitjanes empreses."
- ❖ "En cas de subcontractació, la empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria amb Centres Especials de Treball i/o Empreses d'Inserció, Entitats no lucratives i empreses mercantils quan a més dels requisits de capacitat, compleixin els requisits establerts per als Centres de Treballs consistent en tenir a les seves plantilles almenys un 70% de persones amb discapacitat igual o superior al 33% o per als Centres d'Inserció és a dir que la plantilla tingui almenys un 30% de persones en situació d'exclusió social.
- ❖ "El contractista ha d'acreditar el compromís amb el subcontractista de pagament en un termini, que no pot ser superior al termini efectiu de pagament per part de l'Administració."

MODELS DE DECLARACIÓ ÈTICA PELS LICITADORS

- ❖ **ABSTENIR-SE** de realitzar conductes que tinguin per objecte o puguin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència, com per exemple els comportaments col·lusoris o de competència fraudulenta (ofertes de resguard, eliminació d'ofertes, assignació de mercats, rotació d'ofertes, etc.)
- ❖ **COMUNICAR** immediatament a l'òrgan de contractació les possibles situacions de conflicte d'interessos i **NO** realitzar qualsevol altra acció que pugui vulnerar els principis d'igualtat d'oportunitats i de lliure concurrència així com ni realitzar accions que posin en risc l'interès públic.
- ❖ **NO** sol·licitar, directament o indirectament, que un càrrec o empleat públic influeixi en l'adjudicació del contracte i **NO** oferir ni facilitar a càrrecs o empleats públics avantatges personals o materials, ni per a aquells mateixos ni per a persones vinculades amb el seu entorn familiar o social.
- ❖ **RESPECTAR** els principis de lliure mercat i de concurrència competitiva, i abstenir-se de realitzar conductes que tinguin per objecte o puguin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència, com per exemple els comportaments col·lusoris o de competència fraudulenta (ofertes de resguard, eliminació d'ofertes, assignació de mercats, rotació d'ofertes, etc.). Així mateix, denunciar qualsevol acte o conducta dirigits a aquelles finalitats i relacionats amb la licitació o el contracte dels quals tingués coneixement.
- ❖ **NO** utilitzar informació confidencial, coneguda mitjançant la licitació, per obtenir, directament o indirectament, un avantatge o benefici econòmic en interès propi.
- ❖ **OBSERVAR** els principis, les normes i els cànons ètics propis de les activitats, els oficis i/o les professions corresponents a les prestacions contractades i **COL·LABORAR** amb l'òrgan de contractació en les actuacions que aquest realitzi per al seguiment i/o l'avaluació del compliment del contracte, particularment facilitant la informació que li sigui sol·licitada per a aquestes finalitats.
- ❖ **NO** realitzar operacions financeres en paradisos fiscals, segons la llista de països elaborada per les Institucions europees o, en el seu defecte, l'Estat espanyol, i que siguin considerades delictives, en els termes legalment establerts, com delictes de blanqueig de capitals, frau fiscal o contra la Hisenda Pública.
- ❖ **DECLARAR** si tenen o no relacions amb països considerats paradisos fiscals. En cas de tenir-ne relació, aportar la documentació que expliciti el caràcter d'aquestes relacions i permetre que la informació que no sigui confidencial es publiqui al perfil del contractant.

- ❖ NO tenir relacions directa o indirectament amb empreses o societats vinculades a la indústria militar, incloses aquelles que donin suport a la recerca i desenvolupament explícitament orientats al creixement de la indústria militar i armamentista. (excepte per contractes de subministrament del material necessari pel cos de seguretat ciutadana).
- ❖ DENUNCIAR les situacions irregulars que es puguin presentar en el procés de contractació pública i els actes dels quals tingui coneixement i que puguin comportar una infracció de les obligacions contingudes en aquesta clàusula.
- ❖ D'ALTRES que pugui acordar l'òrgan de contractació.

MESURES DE VERIFICACIÓ

Les mesures de verificació del compliment d'aquestes obligacions poden ser, entre altres:

1. Verificació del compliment de la legislació d'integració de persones amb especials dificultats.

- ❖ Certificat o declaració responsable en el qual consti tant el nombre global de treballadors de plantilla com el nombre de persones contractades amb discapacitat igual o superior al 33%.
- ❖ Còpia de TCs i contractes de treball.
- ❖ En cas d'haver optat pel compliment de les mesures alternatives, una còpia de la declaració d'excepcionalitat i una declaració del licitador amb les concretes mesures alternatives a tal efecte aplicades.

2. Verificació de la subcontractació d'empreses d'inserció, centres especials de treball, i entitats no lucratives o empreses mercantils que contractin persones amb discapacitat o en situació d'exclusió social.

- ❖ Contracte i/o factura civil o mercantil subscrit amb un Centre Especial de Treball, Empresa d'Inserció, entitat o empresa mercantil, i acreditativa de les partides o conceptes subcontractats, l'import econòmic i les dates de prestació.
- ❖ En cas de centres especials de treball i empreses d'inserció s'acreditarà el seu registre corresponent.
- ❖ En el cas d'entitats o empreses mercantils acreditaran mitjançant TCs, contractes de treball, certificats de discapacitat i en el seu cas informe de serveis públic el compliment exigint de comptar amb un 70% de persones amb discapacitat, o un 30% de persones en situació o risc d'exclusió social.

3. Verificació de la contractació de persones amb particulars dificultats d'inserció al mercat laboral

- ❖ Relació nominal del personal contractat, i còpia de l'alta a la Seguretat Social i del contracte de treball, així com còpia dels TC1 i TC2.
- ❖ Certificat acreditatiu del nombre de persones contractades, el seu perfil i les característiques de la seva contractació (categoria professional, durada del contracte i jornada laboral anual).
- ❖ Respecte a persones perceptores de renda mínima d'inserció: còpia de la Resolució de concessió de la renda mínima d'inserció i acreditació de la vigència d'aquesta.
- ❖ Respecte a persones amb discapacitat reconeguda igual o superior al 33%: còpia del certificat de discapacitat igual o superior al 33%. Còpia de l'informe de Centre de Salut Mental. Còpia de la Resolució de l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) o Sentència del Jutjat Social on es declari una pensió d'incapacitat permanent en el grau de total, absoluta o gran invalidesa o conforme és pensionista de classes passives.

- ❖ Respecte a dones víctimes de violència de gènere (física o psíquica) i persones víctimes de violència domèstica: qualsevol mesura cautelar judicial de protecció, seguretat o d'assegurament vigent. L'atestat elaborat de les forces i cossos de seguretat que han presenciat directament alguna manifestació de violència de gènere o domèstica. L'informe del Ministeri Fiscal. L'informe mèdic o psicològic elaborat per una persona professional col·legiada. L'informe dels serveis públics. L'informe de l'Institut Català de les Dones.
- ❖ Respecte a joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors: acreditació de l'edat mitjançant còpia del DNI, i certificat públic acreditatiu de la procedència d'una institució de protecció de menors.
- ❖ Respecte a interns de centres penitenciaris la situació dels quals els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses durant els 12 mesos posteriors a la seva sortida: còpia de la resolució judicial, o del Jutjat de Vigilància Penitenciària o de la Junta de Tractament, que acrediti la situació de tercer grau penitenciari, excarceració o llibertat provisional.
- ❖ Respecte a persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que es trobi en procés de rehabilitació i reinserció social: còpia de certificat mèdic o alcoholisme, i acreditatiu del procés de reinserció i rehabilitació.
- ❖ Respecte a persones que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció, però que es trobin, segons el parer dels serveis públics competents, en situació de risc d'exclusió social: còpia d'informe acreditatiu procedent de serveis públics competents (serveis socials, unitats de base, atenció primària, serveis d'ocupació o altres semblants de caràcter públic.).

4. Verificació dels productes de comerç just

- ❖ Acreditació de que el producte ha estat elaborat per alguna organització membre de l'Organització Mundial del Comerç Just (WFTO), o bé de que compte amb alguna de les certificacions que atorguen segells de garantia de Comerç Just, com Fairtrade Internacional ECOCERT, Comercio Justo, FUNDEPP, IMO-Fair for Life Naturland, o equivalent.

5. Verificació de que l'empresa disposa d'un sistema de gestió ambiental

- ❖ Acreditació de disposar d'algun sistema de gestió ambiental homologat de caràcter internacional, com l'ISO 14001 o l'EMAS.

6. Verificació de les característiques mediambientals de productes i serveis

- ❖ Exigència de la corresponent etiqueta o certificació mediambiental, com per exemple:
- ❖ Ecoetiqueta Europea (diversos productes)
- ❖ Per productes forestals, Forest Stewardship Council –FSC- o Paneuropean Forest Certification –PEFC.
- ❖ Certificats energètics.
- ❖ Normes ISO 14040 o equivalent.